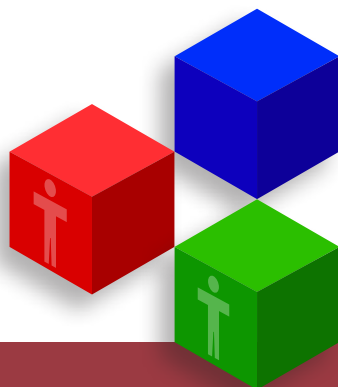


PETDESETLET

slovensko
sociološko
društvo

www.sociolosko-drustvo.si



ZBORNİK POVZETKOV

Ljubljana, 2015

Srečanje ob **50**-letnici
Slovenskega sociološkega društva

*Meeting on the **50th** Anniversary
of the Slovene Sociological Association*

SOCIOLOGIJA MED PRODUKCIJO VEDNOSTI IN SO-OBLIKOVANJEM DRUŽBE

SOCIOLOGY BETWEEN PRODUCING KNOWLEDGE AND SHAPING SOCIETY



6. in 7. november 2015
Cankarjev dom, Ljubljana
November, 6 - 7, 2015
Ljubljana, Cankarjev dom

Izdajatelj:

Slovensko sociološko društvo
Kardeljeva ploščad 5,1000 Ljubljana

Uredili:

Patricija Frlež in Tina Kogovšek

Oblikovanje in prelom:

Polona Mesec Kurdija

Tisk:

Present, d.o.o.

Naklada:

150 izvodov

Publikacija je dostopna tudi na elektronskem naslovu:

<http://www.sociolosko-drustvo.si/>.

Ljubljana, 2015

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316(082)

SLOVENSKO sociološko društvo. Srečanje (2015 ; Ljubljana)

Sociologija med produkcijo vednosti in so-oblikovanjem družbe = Sociology between producing knowledge and shaping society : zbornik povzetkov / srečanje ob 50-letnici Slovenskega sociološkega društva, 6. in 7. november 2015, Ljubljana = Meeting on the 50th Anniversary of the Slovene Sociological Association, 6 and 7 November 2015; [uredili Patricija Frlež in Tina Kogovšek]. - Ljubljana : Slovensko sociološko društvo, 2015

ISBN 978-961-90202-6-5

1. Gl. stv. nasl. 2. Vzp. stv. nasl. 3. Frlež, Patricija

281708544

SOCIOLOGIJA MED PRODUKCIJO VEDNOSTI IN SO-OBLIKOVANJEM DRUŽBE

SLOVENSKO SOCIOLOŠKO SREČANJE 2015

SREČANJE OB PETDESETLETNICI

SLOVENSKEGA SOCIOLOŠKEGA DRUŠTVA

LJUBLJANA, 6. – 7. NOVEMBER 2015

Slovensko sociološko društvo že petdeset let skrbi za razvoj sociologije kot znanstvene discipline ter za promoviranje in uveljavljanje njenih ugotovitev v družbi. S premislekom številnih pojavov in procesov že pol stoletja na ta način spodbujamo verodostojno in vključujočo javno razpravo.

Priložnost, ki nam jo ponuja letošnje jubilejno letno srečanje z naslovom Sociologija med produkcijo vednosti in so-oblikovanjem družbe, želimo v prvi vrsti izkoristiti za premislek o našem dosedanjem delu ter se tako pripraviti na prihodnje izzive. Pri tem želimo ostati zvesti polifoniji socioloških pogledov in pristopov, saj bomo le tako lahko po teoretski plati mislili heterogeno družbo ter tudi praktično sodelovali pri njenem nadaljnjem razvoju.

Pozornost letošnjega srečanja želimo usmeriti v različne oblike naše znanstvene produkcije in v njihovo vlogo pri so-oblikovanju družbe. Pri tem imamo v mislih družbo, ki bo ustvarjala pogoje ne le za tehnološki napredek, ampak tudi za družbene inovacije; družbo, ki bo preteklost znala razumeti, spoštovati ter se iz nje učiti, a bodo njene energije prvenstveno usmerjene v sedanjost in predvsem prihodnost; družbo, ki ne bo temeljila na izključevanju »drugih« in drugačnih; družbo, katere najvišja vrednota bo skupno dobro.

PROGRAM

PETEK, 6. NOVEMBER

Kosovelova dvorana

9.30 – 10.00

OTVORITEV, POZDRAVNI NAGOVORI

Milica Antić Gaber, predsednica SSD

*Frank Welz, predsednik ESA

Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport

10.00 – 11.00

POGOVOR Z ZDRAVKOM MLINARJEM, prvim predsednikom SSD

Pogovor vodita: Aleksandra Kanjuo Mrčela in Patricija Frlež

11:00 – 11.30 - Odmor

11.30 – 13.30

SLOVENSKASOCIOLOGIJA IN SSD: 1965 - 2015

Pogovor vodita: Niko Toš in Maca Jogan

13.30 – 15.00 - Odmor za kosilo

15.00 – 16.00

***PLENARNO PREDAVANJE: Craig Calhoun, LSE, University of London, UK**

Sociology and the Challenges of the 21st Century

16.00 – 16.15 - Odmor

16.15 – 17.15

POGOVOR: Kdo sploh potrebuje sociologijo?

Pogovor vodi: Jelena Aleksić

Sodelujejo: Metoda Dodič - Fikfak, Miha Lobnik, Grega Repovž, Maja Simoneti

17.15 – 18.30

ZBOR ČLANOV IN ČLANIC SSD

19.00 - Večerja (Klub CD)

SOBOTA, 7. NOVEMBER

9.00 – 10.30

RELIGIOLOŠKA SEKCIJA (Dvorana M3)

Sodelujejo: Maca Jogan, Nadja Furlan Štante, Marko Kerševan, Sergej Flere,

Aleš Črnič,*Dinka Marinović Jerolimov,*Nikolina Hazdovac Bajić

SEKCIJA ZA SOCIOLOGIJO ZNANOSTI (Dvorana M4)

*Sodelujejo:**Bernhard Wieser, Igor Pribac, *Jennie Olofsson, Matjaz Vidmar, Maja Bučar,

Franc Mali, Toni Pustovrh

10.30 – 11.00 - Odmor

11.00 – 12.30

***MEDNARODNI PANEL** (Dvorana M4)

Sodelujejo: Krešimir Žažar, Gábor Király, Péter Miskolczi, Vera Vratuša, Dušan Marinković, Dušan Ristić, Barbara Hoenig, Silva Mežnarić

SEKCIJA ZA SOCIALNO DELO (Dvorana M3)

Sodelujejo: Srečo Dragoš, Vesna Leskošek, *Željko Krstić, Gašper Krstulović, Katja Sešek, Maja Ivačić, Nina Tuš Špilak, Valentina Zlatanova

12.30 – 13.30

SEKCIJA ZA MEDKULTURNE ŠTUDIJE (Dvorana M4)

Sodelujejo: Maja Zadel, Blaž Lenarčič, Tjaša Žakelj, Mateja Sedmak, Zorana Medarić, *Veselin Bosakov

SEKCIJA ZA SOCIOLOGIJO EDUKACIJE (Dvorana M3)

Sodelujejo: *Valentina Milenkova, Miran Lavrič, Matjaž Poljanšek

13.30 – 15.00 - Odmor za kosilo

15.00 – 16.30

SEKCIJA ZA SPOL IN DRUŽBO (Dvorana M4)

Sodelujejo: Maca Jogan, Veronika Tašner, Nina Perger, *Jennie Olofsson, Darja Tadič, Iza Škrjanec, Ana M. Sobočan, Senja Pollak

SEKCIJA EKONOMIJA IN DRUŽBA (Dvorana M3)

Sodelujejo: Črtomir Andolšek, Nevenka Černigoj Sadar, Jožica Zajc, Miroljub Ignjatović, Aleksandra Kanjuo Mrčela, Branko Ilić, Andrej Kohont, Anton Kramberger, Dana Mesner Andolšek, Janez Štebe, Urša Golob, Klement Podnar, Miroslav Stanojević

16.30 – 17.00 - Odmor

17.00 – 18.30

SEKCIJA ZA VPRAŠANJA DRUŽBENE BLAGINJE (Dvorana M3)

Sodelujejo: Tatjana Rakar, Tomaž Deželan, Matic Kavčič, Majda Pahor, Srna Mandič, Zdenka Šadl, Martina Trbanc

ŠTUDENTSKA SEKCIJA (Dvorana M4)

Okrogla miza: **Begunska kriza in mediji**

Moderira: Klemen Ploštajner

Sodelujejo: Ela Meh, Mojca Pajnik, Erik Valenčič

* Prezentacija v angleščini

PROGRAMME

FRIDAY, 6TH NOVEMBER

Kosovel Hall

9.30 – 10.00

OPENING, INTRODUCTORY ADDRESSES

Prof. Milica Antić Gaber, SSA president

*Frank Welz, ESA president

Maja Makovec Brenčič, Minister for education, science and sport

10.00 – 11.00

CONVERSATION WITH

ACAD. PROF. DR. ZDRAVKO MLINAR, first SSA president

Moderators: Aleksandra Kanjua Mrčela and Patricija Frlež

11.00 – 11.30 - Coffee break

11.30 – 13.30

SLOVENE SOCIOLOGY AND THE SSA: 1965 - 2015

Moderators: Niko Toš and Maca Jogan

13.30 – 15.00 - Lunch break

15.00 – 16.00

***PLENARY SESSION: Craig Calhoun, LSE, University of London, UK**

Sociology and the Challenges of the 21st Century

16.00 – 16.15 - Coffee break

16.15 – 17.15

FORUM: Who Needs Sociology at all?

Moderator: Jelena Aleksić

Participants: Metoda Dodič - Fikfak, Miha Lobnik, Grega Repovž, Maja Simoneti

17.15 – 18.30

GENERAL ASSEMBLY OF THE SSA

19.00 - Dinner (Club CD)

SATURDAY, 7TH NOVEMBER

9.00 – 10.30

SECTION FOR RELIGIOLOGY (M3 Hall)

Participants: Maca Jogan, Nadja Furlan Štante, Marko Kerševan,

Sergej Flere, Aleš Črnič

SECTION FOR SOCIOLOGY OF SCIENCE (M4 Hall)

Participants: *Bernhard Wieser, Igor Pribac, * Jennie Olofsson, Matjaz Vidmar,

Maja Bučar, Franc Mali, Toni Pustovrh

10.30 – 11.00 - Coffee break

11.00 – 12.30

***INTERNATIONAL PANEL (M4 Hall)**

Participants: Krešimir Žažar, Gábor Király, Péter Miskolczi, Vera Vratuša, Dušan Marinković, Dušan Ristić, Barbara Hoenig, Silva Mežnarić

SECTION FOR SOCIAL WORK (M3 Hall)

Participants: Srečo Dragoš, Vesna Leskošek, *Željko Krstić, Gašper Krstulović, Katja Sešek, Maja Ivačić, Nina Tuš Špilak, *Valentina Zlatanova

12.30 – 13.30

SECTION FOR INTERCULTURAL STUDIES (M4 Hall)

Participants: Maja Zadel, Blaž Lenarčič, Tjaša Žakelj, Mateja Sedmak, Zorana Medarić, *Veselin Bosakov

Section for Sociology of Education (M3 Hall)

Participants: *Valentina Milenkova, Miran Lavrič, Matjaž Poljanšek

13.30 – 15.00 - Lunch break

15.00 – 16.30

SECTION FOR GENDER AND SOCIETY (M4 Hall)

Participants: Maca Jogan, Veronika Tašner, Nina Perger, *Jennie Olofsson, Darja Tadič, Iza Škrjanec, Ana M. Sobočan, Senja Pollak

SECTION ECONOMY AND SOCIETY (M3 Hall)

Participants: Črtomir Andolšek, Nevenka Černigoj Sadar, Jožica Zajc, Miroljub Ignjatović, Aleksandra Kanjuo Mrčela, Branko Ilić, Andrej Kohont, Anton Kramberger, Dana Mesner Andolšek, Janez Štebe, Urša Golob, Klement Podnar, Miroslav Stanojević

16.30 – 17.00 - Coffee break

17.00 – 18.30

SECTION FOR SOCIAL WELFARE (M3 Hall)

Participants: Tatjana Rakar, Tomaž Deželan, Matic Kavčič, Majda Pahor, Srna Mandič, Zdenka Šadl, Martina Trbanc

STUDENT SECTION (M4 Hall)

Round table: **Refugee crisis and media**

Moderator: Klemen Ploštajner

Participants: Ela Meh, Mojca Pajnik, Erik Valenčič

*Presentations in English.

SLOVENSKA SOCIOLOGIJA IN SSD: 1965 - 2015

Pogovor vodita: NIKO TOŠ IN MACA JOGAN

Slovenska sociologija je precej starejša od društva, ki je bilo ustanovljeno pred petdesetimi leti, ko se je h kategoriji »naturaliziranih« sociologov začela pridruževati nova kategorija diplomiranih sociologov in sociologinj. Po pol stoletja delovanja društva, ki naj bi povezovalo vse delujoče v različnih vlogah na širokem sociološkem področju in zagotavljalo prožno prenašanje znanj iz raziskovalnih virov v raznolike praktične poklicne dejavnosti, je čas za ovrednotenje prehojene poti. V odgovorih na vprašanja, kako je društvo v vedno bolj razčlenjeni sociološki znanosti in v spremenljivih družbenih okoliščinah, opravljalo svoje temeljno poslanstvo, se bodo srečale osebe, ki so žive pričevalke razvoja društva in sociologije v različnih poklicnih okoljih. Njihove izkušnje lahko prispevajo k celovitejši spoznavi bogate dediščine tako v znanstvenem raziskovanju kot v mnogoterih praktičnih (neposrednih in posrednih) izrabah te discipline, hkrati pa spodbujajo zamisli prihodnjega delovanja in sožitja med institucionalno razpršeno sociologijo kot raziskovalno in pedagoško akademsko disciplino ter Slovenskim sociološkim društvom kot povezovalnim dejavnikom med teorijo in prakso.

PLENARY SESSION: CRAIG CALHOUN, LSE, UNIVERSITY OF LONDON, UK

SOCIOLOGY AND THE CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY

The successes as well as the failures of global capitalism create social challenges. Notably, capitalism disrupts existing social institutions and imposes costs in the form of externalities. Of course capitalism is not the only source of challenges, and capitalism itself is undergoing substantial transformation. Sociology, and especially macro and comparative sociology, has a crucial role to play in understanding and informing action on these key patterns of social change. Critical social challenges range from hyper urbanisation to raging populations, migration, radical inequality, climate change and environmental degradation, and global cooperation. Social solidarity is a condition of meeting these challenges, but too often neglected.

POGOVOR: KDO SPLOH POTREBUJE SOCIOLOGIJO

Pogovor vodi: JELENA ALEKSIĆ

Sodelujejo: METODA DODIČ - FIKFAK, MIHA LOBNIK,
GREGA REPOVŽ, MAJA SIMONETI

Namen pogovora je sociologi_njami in drugimi gosti/gostjami, ki imajo pozitivno izkušnjo s sociologijo oziroma sociologi_njami kot sodelavci_kami, osvetliti pomen in položaj sociologije „v praksi“ in ob tem opozoriti na prednosti in slabosti sociološke izobrazbe v smislu njene

uporabnosti v različnih poklicnih profilih in delovnih okoljih. Med drugim bomo skušali odgovoriti tudi na vprašanja o vzrokih za upad ugleda sociologije kot stroke (in družboslovnih ved na sploh) in kaj lahko sociologi_inje sami storimo za okrepitev položaja stroke.

Sociologija je ena prvih žrtev dominacije najprej pravnega, za tem pa, v zadnjih letih krize, izrazito ekonomskega diskurza, še več, ekonomizacije družbenega, ki pomeni prevlado ekonomskih konceptov nad vsemi drugimi. Žal je interes tistih, ki bi morali kazati največ interesa za posledice lastnih odločitev, odločevalcev (v različnih sferah – od politike do menedžmenta), vse bolj zožen in omejen na „hitro aplikabilna“ spoznanja, ta pa so najpogostejše finančno-ekonomska, torej, gledano disciplinarno, enostranska.

Skratka, sociologija v javnosti (medijih) vse bolj velja za nekoristno in nepotrebno stroko, ki sta jo izpodrinila predvsem pravo in ekonomija. Postala je nekakšen „nebodigatreba“, čeprav je vsak dan znova mogoče v praksi najti primere, ki kažejo na nasprotno, da je še kako potrebna, saj bi bilo ob njeni večji veljavi sprejetih bistveno manj slabih političnih in drugih odločitev.

V razpravi bomo torej dali besedo gostom_jam „iz prakse“ z ali brez sociološke izobrazbe, ki lahko pomembno prispevajo k razmisleku o naslovni temi „Kdo sploh potrebuje sociologijo“, in ki lahko skozi svoje različne karijerne izkušnje ovrednotijo sociologijo kot stroko in poklic. V razpravi bomo torej dali besedo gostom_jam „iz prakse“ z ali brez sociološke izobrazbe, ki lahko pomembno prispevajo k razmisleku o naslovni temi „Kdo sploh potrebuje sociologijo“, in ki lahko skozi svoje različne karijerne izkušnje ovrednotijo sociologijo kot stroko in poklic.

SEKCIJE

RELIGIOLOŠKA SEKCIJA

Moderira: ALEŠ ČRNIČ

Sodelujejo: MACA JOGAN, NADJA FURLAN ŠTANTE, MARKO KERŠEVAN, SERGEJ FLERE, ALEŠ ČRNIČ, DINKA MARINOVIČ JEROLIMOV, NIKOLINA HAZDOVAC BAJIČ

MACA JOGAN, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
maca.jogan@fdv.uni-lj.si

LJUBEZEN (SVETEGA DUHA) IN DRUŽBENA DEZINTEGRACIJA

Katekizem katoliške Cerkve (1993: 823, po Dogmatični konstituciji o Cerkvi) določa, da je ta ustanova »neuničljivo sveta«, katere bistvo je ljubezen. »Ljubezen je duša svetosti, h kateri so vsi poklicani: ljubezen usmerja in oživlja vsa sredstva posvečenja ter jih vodi do končnega cilja... Ljubezen poganja ude, da delajo...« (1993: 826) Še bolj natančno: »Božja ljubezen do vseh ljudi je tista, iz katere je Cerkev vseh časov zajemala obveznost in dobivala moč za svoj misijonarski polet, kajti, Kristusova ljubezen nas sili...‘, ... da bi se vsi ljudje zveličali in

prišli do spoznanja resnice.« (1993:851) Brez dvoma je umestno vprašanje, kako slovenska katoliška cerkev, ki se je razglasila tudi za nosilko nove morale, uresničuje svoje poslanstvo v novem tisočletju in v samostojni državi. Z vidika izhodiščne opredelitve funkcije cerkve bom v prispevku preverjala, kako in koliko se njeno vsakdanje delovanje sklada z imperativom ljubezni do vseh, pri čemer se bom osredotočila na različna sporočila (medijska, neposredna v obredju, sporočila materialnih simbolov, ipd.) ter iskala odgovor na vprašanje, ali ne gre tudi za globinsko razkrojevalno učinkovanje na slovensko narodno skupnost.

NADJA FURLAN ŠTANTE, Univerza na Primorskem,
Fakulteta za humanistične študije, Koper, Slovenija
nadja.furlan@zrs.upr.si

STEREOTIP »TRADICIONALNIH« (KRŠČANSKIH) DRUŽINSKIH VREDNOT

Prispevek obravnava stereotipno religijsko (s poudarkom na krščanstvu – RKC) določenost femininosti in maskulinosti ter skozi perspektivo krščanske feministične teologije in metodologijo hermenevitičnega ključa, postavlja pod vprašaj “zapovedano tradicionalnost krščanske družine” ter biblično izvirnost “krščanskih družinskih vrednot”, ki so per se razumljene kot odraz krščanske tradicionalnosti in naravnega zakona. Tesen medsebojni vpliv religije, v našem primeru krščanstva, in (zahodne) družbe je tudi v primeru institucije družine in njenih oblik ključnega pomena. Feministične teologinje s pomočjo kritične biblične eksegeze ter ponovnega zgodovinskega pregleda postavljajo pod vprašaj “biblično zapovedanost” krščanske oblike družine, kot jo razume moderno krščanstvo. Posledično relativizirajo predsodke in mite o ustaljenih, fiksnih družinskih vlogah zahodnega krščanstva in sanktificiranja tradicionalne krščanske družine, s pomočjo zgodovinske analize različnih oblik in pojavnosti družine skozi zgodovinski razvoj krščanstva.

DINKA MARINOVIĆ JEROLIMOV,
Institute for Social Research, Zagreb, Croatia
dinka@idi.hr
NIKOLINA HAZDOVAC BAJIĆ,
Institute of Social Sciences Ivo Pilar, Split, Croatia
nikolina.hazdovac.bajic@pilar.hr

ATHEIST BUS CAMPAIGN IN CROATIA - ONE-DAY STAND

Atheist Bus Campaign in Croatia was initiated by civil association Ženska mreža (Women's Network). They have chosen a saying “Bez Boga, bez gospodara” („No God, no Master“) originating from libertarian and anarchist tradition. This statement was placed on a single tram in Croatia's capital Zagreb, and although it should stay there for a month, it was removed after only one day. This event led to a public debate that has divided Croatian public. Whether the rights of minorities (in this case the atheist) were violated by removing already paid ad from public trans-

portoraspecific chosen messagewasclumsy and offendedthe feelingsof believers in some way? In a post-communist country where after 1989 religiouspopulation reached extremelyhigh percentage,these issuesstillcarryhigh emotionalinvolvementon bothconflictingparties. Having in mind wider social and historical context, this chapter will present circumstances of the Atheist Bus Campaign in Croatia and its legal and social implications. In analysis we used methods of qualitative content analysis of newspapers as well as interviews with actors involved.

MARKO KERŠEVAN, Univerza v Ljubljani,
Filozofska fakulteta, Ljubljana, Slovenija
marko.kersevan1@guest.arnes.si

»TEORIJA IN PRAKSA« SLOVENSKE SOCIOLOGIJE RELIGIJE – NEKAJ SPOMINOV IN PREMISLEKOV OB 50-LETNICI

Kontroverzne ocene o namenih (začetkov) institucionalizirane sociologije religije. Kontroverze o posledicah (kritičnega) sociološkega raziskovanja religije za cerkev, religijo in ateizem. Zadrega ob rezultatih empiričnega raziskovanja in teoretskega opredeljevanja/problematiziranja religije:

- v »uradni«, »politični«, (strankarsko) »ideološki« javnosti za časa socializma in o njem;
- v »cerkvenih krogih« in tradicionalnem katoliškem okolju;
- v »kritični« in »nevtralni« javnosti.

Ali (naj) sociologija religije (in religiologija) »predpisuje« in vrednoti kaj je »prava religija«, kaj je »pravo krščanstvo«, kaj so »prave naloge Cerkve«...?

SERGEJ FLERE, Univerza v Mariboru,
Filozofska fakulteta, Maribor, Slovenija
sergej.flere@guest.um.si

IDEOLOŠKI POMEN REGISTRACIJE VERSKIH ENTITET V EVROPI

Registracija verskih skupnosti nima velikega praktičnega pomena za izvajanje in svobodo verskega življenja ter za potek sekularizacije-desekularizacije, razen v izjemno represivnih in restriktivnih državah (Grčija, Rusija). Kljub temu, registracija verskih skupnosti ima velik simbolni pomen, ker utegne nakazati kdo in kako je ideološki hegemon v neki državi. Zato v Evropi obstaja več sistemov registracije (poenostavljeno rečeno: enotirni, dvotirni, večtirni) iz katerega izhajajo tudi različne ureditve pravnega položaja verskih skupnosti. To je odraz zgodovinskega razvoja in razmerja moči v času sprejemanja zadevne zakonodaje. Kljub temu, položaj verskih skupnosti skoraj nikjer ne kaže na dejansko enakopravnost teh skupnosti (izjema bi utegnili biti Francija).

Glede registracije se kot skrajna primera nakažeta Slovenija in Madžarska. Madžarska rešitev registracije (2012)popolnoma odstopa od evropskih vzorcev, norm in EKČP. S tem nakazuje nevarnosti za evropske standarde, ki izhajajo iz liberalizma. Madžarska se je odprto zoperstavila tolmačenju ESČP, da je tudi na tem področju »demokratečen pluralizem« temeljna vrednota.

ALEŠ ČRNIČ, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
ales.crnic@fdv.uni-lj.si

O RAZMERJIH MED TEORETSKO-ANALITIČNIMI IN PRAKTIČNIMI KONTEKSTI UKVARJANJA S SODOBNIMI RELIGIJSKIMI VPRAŠANJI

V zadnjem desetletju vprašanje o naravi in družbeni vlogi religije v sodobnem svetu (kot ga oblikujejo procesi globalizacije in individualizacije, sekularizacije zahodnega sveta, pojav potrošne družbe in množične popularne kulture, t.i. subjektivni obrat ali obrat vase, pojav t.i. duhovnega tržišča, prehod od religij transcendence k religijam imanence, razširjenost nevidne religije (Luckmann, že pred pol stoletja), verovanja brez pripadanja (Davie) itd.) radikalizira in pogloblja vse več provokativnih »ustvarjenih« (Invented Religions, C. Cusack, 2010) in šaljivih/posmehljivih religij. To pred nove izzive postavlja tudi sodobno sociologijo religije in religiologijo nasploh. Kako opravljati svoje delo v razmerah, ko boji za definicijo religije (kakor tudi interpretacijo de/sekularizacijskih procesov) niso le akademski pojav, temveč še bolj neizprosno potekajo znotraj ožjega političnega polja?

SEKCIJA ZA SOCIOLOGIJO ZNANOSTI

Moderira: FRANC MALI

Sodelujejo: BERNHARD WIESER, IGOR PRIBAC, JENNIE OLOFSSON,
MATJAZ VIDMAR, MAJA BUČAR, FRANC MALI, TONI PUSTOVRH

FRANC MALI, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
franc.mali@fdv.uni-lj.si

DRUŽBENO ODGOVORNI RAZVOJ NOVIH NAPREDNIH ZNANOSTI IN TEHNOLOGIJ

Živimo v času hitrih znanstveno-tehnoloških sprememb, ki nas vodijo k vedno novim družbenim izzivom. Zaradi hitrega in tudi nepredvidljivega znanstveno-tehnološkega razvoja teme, ki zadevajo etične, pravne in širše družbene implikacije ter možna tveganja tega razvoja, vedno bolj stopajo v ospredje zanimanja sociologije znanosti. Skupni imenovalec tovrstnim zanimanjem je spoznanje, da brez široke razlage in razumevanja družbenih in vrednotnih temeljev novih znanosti in tehnologij tudi ni mogoče predvideti njihovih prihodnjih razvojnih poti. Zakaj so tovrstne teme in vprašanja zanimiva za strokovno sociološko javnost v Sloveniji? Ne zato, da bi v času že tako relativno majhne podpore znanstveno-raziskovalni dejavnosti v Sloveniji širili dvom ali celo antipatijo do razvoja novih naprednih znanosti in tehnologij,

temveč da bi po poti splošnih teoretskih razlag ali posamičnih študij primerov ponudili neko bolj poglobljeno sociološko refleksijo o primarni družbeni podstati vsakega napredka na področju znanosti in tehnologije. Na ta vidik se v slovenskem prostoru, kjer obstaja nizka stopnja dialoga med različnimi disciplinarnimi in idejnimi pogledi na razvoj znanosti in tehnologije, vse prevečkrat pozablja. Fokus letošnjih razprav v okviru sekcije sociologije znanosti bo potemtakem usmerjen k razmisleku, tudi v skladu z naslovom sociološkega srečanja (Sociologija med produkcijo vednosti in sooblikovanjem družbe), o družbeno odgovornem razvoju novih naprednih znanosti in tehnologij. Zaradi sodelovanja referentov iz tujine bo delo sekcije za sociologijo znanosti potekalo v angleškem jeziku. Tudi povzetki referatov vseh udeležencev, ki bodo predstavljeni v tej sekciji, so napisani v angleškem jeziku.

BERNHARD WIESER, Science, Technology & Society (STS);

Alpen-Adria University, Graz, Austria

bernhard.wieser@aau.at

THE ROLE OF THE SOCIAL SCIENTIST IN THE SOCIAL STUDY OF GENOMICS

The social study of genomics has become a major research field during recent years. Following the ELSI model of the Human Genome Project (HGP) many European countries have initiated their own research programmes which can be understood as a social innovation to govern the life sciences. Based on empirical research, I discuss the strategic nature of the encounters with bioscientists and clinicians during the research process. The social role of a social scientists in the research process is not a given, but must be continuously negotiated with those whose work they study. Using a comparative approach, I have interviewed colleagues in the field from four different countries: the Netherlands, the UK, Denmark and Austria about their experiences with the social study of genomics. Against the backdrop of my empirical findings, I will address on some important methodological implications and conclude by pointing out challenges specific to each of the discussed approaches.

IGOR PRIBAC, University of Ljubljana,

Faculty of Arts, Ljubljana, Slovenia

igor.pribac@ff.uni-lj.si

THE REPUBLIC OF SLOVENIA NATIONAL MEDICAL ETHICS COMMITTEE IN CONTEXT

The Republic of Slovenia National Medical Ethics Committee (NMEC) will be presented and analyzed in a normative perspective and - to some extent - in comparison with others similar bodies in developed countries. The general relevant normative context is given by the concept of human rights and by the concept of a deliberative pluralistic democracy, while the specific normative context is provided by the Universal Declaration on Bioethics and Human

Rights (2005) and the UNESCO guidelines for bioethics committees. The professional profiles of the members of the NMEC will be subsequently confronted against the profiles of similar bodies in other developed countries. The outcome will be a comprehensive evaluation of the Slovenian NMEC.

JENNIE OLOFSSON, Umeå University, Umeå, Sweden
jennie.olofsson@umu.se

**“THE ENTIRE EDIFICE OF NEW COMMUNICATION TECHNOLOGY
IS A GIANT TRASH HEAP WAITING TO HAPPEN [...]”
(STERNE 2007, 17).**

This paper examines the material residues of technological progression, particularly with regards to Information and Communication Technologies (ICTs): electronic waste or e-waste. Commonly thought of as immaterial services, shiny, sleek surfaces and also tantamount to the future, technological progression is at the same time contributing to increasing amounts of e-waste across the globe. E-waste is in fact the fastest growing waste category in the world; it is estimated that between twenty and fifty million tones are produced worldwide on an annual basis. E-waste then, emerges as the unwanted, yet inevitable consequence of technological progression. This paper pays particular attention to the discrepancy between technological progression and their material residues. What impact does our understanding of technological progression have for the ways in which we conceive of e-waste and how does this contribute to the shaping of future societies?

The article from which this abstract draws is part of the book *Humanities and the digital*. MIT Press. (Eds.) David Theo Goldberg and Patrik Svensson.

MATJAZ VIDMAR, Science, Technology and Innovation Studies,
University of Edinburgh, ATC Innovations, STFC,
Royal Observatory Edinburgh, United Kingdom
mvidmar@roe.ac.uk

**NETWORKS - THE MISSING LINK IN UNDERSTANDING
HIGH-TECH INNOVATION: THE CASE OF SPACE SECTOR
IN SCOTLAND**

This study is presenting a pilot attempt to bridge the gap (Greenet. al. 1999) between the systemic macro level (Malerba, 2002; 2005) and processual microlevel (Pavitt, 2004) understanding of innovation, and illuminate the role public institutions (can) play in supporting new venture creation and growth (Dosiet. al., 2006; Smits and Kuhlmann, 2004). The offered solution is an enquiry into Business and Knowledge Networks and the direct effect they have on new product development (NPD) in firms, particularly SMEs. In order to show that this is a useful theoretical and empirical bridge, I propose to examine SMEs in the Space

Sector in Scotland as an example of a high-tech sector in structural transition from “classical” towards “New Space” (Adlen, 2014) – from serial development of Complex Products and Services (CoPS) (Davies and Hobday, 2005) to mass manufacturing. This transition is also key for the success of UK ambitions for the development of this economic area (Space IGS, 2010) and whilst current trends are promising to deliver on those ambitions (Space IGS, 2015; London Economics 2015), their realisation is in large part dependent on creating new business ventures based on innovation from basic research (UK Space Agency, 2014). Central to my endeavour is the assumption that this transition can be charted as a network facilitated interaction between macro and micro level realities. In order to understand them better, a bi-partite approach is deployed of, on one hand, biographical (Williams and Pollock, 2008) study of the NPD process as a series of “innovation moments” (developed from Edwards, 2000), and, on the other hand, using Social Network Analysis (SNA) (Scott, 1988; Giuliani 2007a; 2007b) to map out the Business and Knowledge network(s). So far the results are showing that the changes evidenced in the system are indeed easily identifiable when studying networks and creation of new products, though some transitions go in the opposite direction to the one outlined previously (Vidmar, 2015). This two-way interaction is an interesting starting point for my future work, however, further illuminating this link and characterising its effects is not trivial – after all, who said it was not rocket science?

MAJA BUČAR, University of Ljubljana,
Faculty of Social Sciences, Ljubljana, Slovenia
maja.bucar@fdv.uni-lj.si

SOCIAL SHAPING OF TECHNOLOGY - IMPACT OF THE CONCEPT IN SLOVENIA

According to the concept of social shaping of technology, there are choices in discovery process, which are made in both the design of individual artefacts and systems, and in the direction or trajectory of innovation programmes (Williams and Edge, 1996). So not only does the scientific output impact the society's development, society can actively impact development of science and technology. This can be implemented through interdisciplinary research, where social sciences are horizontally integrated in projects in the field of technical/natural science research. The paper will explore the hypothesis that current organisation of Slovenian R&D system with its focus on disciplines insufficiently encourages such an approach and thus disables the process of social shaping of technology. This can result in research projects with negative impact on society's development, especially in the more sensitive fields of research, like biotechnology, new materials, etc.

FRANC MALI, University of Ljubljana,
Faculty of Social Sciences, Ljubljana, Slovenia
franc.mali@fdv.uni-lj.si

WHY IS NEEDED THE SOCIAL RESPONSIBLE DISCOURSE IN THE ANTICIPATORY GOVERNANCE OF THE NEW EMERGING TECHNOSCIENCES?

The new social responsible discourse on the new emerging technosciences is characterized by several distinct features, such as the democratic governance of innovations and their orientation towards the „right impacts“, the integration of various societal views on the future progress, the framing of collective social responsibility because uncertain and unpredictable consequences of scientific and technological progress, etc. As the leading social science theorists (Beck, 1984; Giddens, 1998; Luhmann, 1997) extensively argued, (post)modern societies are marked by a much more intense future-orientation than the societies that preceded them. (Post)modern societies substitute a traditional (theistic) orientation towards conserving the present in the future with innovativeness and social dynamism. Most recently, these human and social dynamics and innovativeness have been expressed in the unprecedented developmental speed and magnitude of the new emerging technosciences. Such tremendous progress of new scientific discoveries and technological innovations has created a new social situation, which demands new ways of reflexivity about social responsible research and innovation. Taking into regard the categories and concepts from Karl Popper's social philosophy, we could say that with the new emerging technosciences, the building of democratic and human societies should neither be driven by the idea of „unconditional prophecies“ nor by the idea of „technocratic predictions“ (Popper, 1957; Popper, 1963). In my contribution, I'll try to argue that the responsible social discourse on the new emerging technosciences is some kind of „condition sine qua non“ to come to new form of complex anticipatory governance of the new emerging technosciences, which has to „steer“ between contradictory, i.e. dystopian – utopian, evolutionary – teleological, value free – value laden visions on the role of science and technology in modern societies.

TONI PUSTOVRH, University of Ljubljana,
Faculty of Social Sciences, Ljubljana, Slovenia
toni.pustovrh@fdv.uni-lj.si

THE CHALLENGES OF MASSIVE OPEN ONLINE COURSES (MOOC) FOR HIGHER EDUCATION

The increasing informatization and digitalization of numerous processes in modern societies is fundamentally reshaping the established methods of operation and practices, among others also in the field of education and training. In the times of increasing commercialization and pressures for greater economic efficiency, the automation of processes and the

deployment of intelligent systems are directly linked to the reduction of costs resulting from human employment, including in the field of education. A recent technologically enabled innovation, the so-called MOOC (Massive Open Online Course) promises to have similar far-reaching impacts for the acquisition of knowledge and skills in the field of higher education. MOOC include some elements of „classic“ learning at a distance, but they also differ from it significantly. Proponents promise that MOOC will significantly reduce the cost of education and democratize access, as well as increase the quality of the lectures, work and acquired knowledge. Critics warn that they will lead to a decline in content quality and the elimination of a serious pedagogical process, as well as to favoritism celebrity speakers and global educational centers to the detriment of the local. In many countries, commercial as well as non-profit institutions, in conjunction with well-known and prestigious universities already offer MOOC for many subject areas, and it seems that MOOC will eventually also impact higher education and the university business model. The contribution will presents MOOC and some of their potential impacts on the education system, especially on the system of higher university education.

MEDNARODNI PANEL

Moderira: MILICA ANTIĆ GABER

Sodelujejo: KREŠIMIR ŽAŽAR, GÁBOR KIRÁLY, PÉTER MISKOLCZI,
VERA VRATUŠA, DUŠAN MARINKOVIĆ, DUŠAN RISTIĆ,
BARBARA HOENIG, SILVA MEŽNARIĆ

KREŠIMIR ŽAŽAR, University of Zagreb,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Zagreb, Croatia
kzazar@ffzg.hr

MULTI-PERSPECTIVENESS AND DISCIPLINARY IDENTITY OF SOCIOLOGY IN AN EPOCH OF ASCENDING INTERDISCIPLINARITY

An increasing number of recent scientific researches has been conducted as interdisciplinary projects. Such collaboration inevitably assumes exceeding the narrow disciplinary boundaries of a particular science and interworking with other disciplines. The indicated perspective of a growing interdisciplinarity implies the necessity to adequately position sociology within an even more 'interdisciplinary environment' of contemporary science. The relation of sociology with other (primarily social) sciences is intimately intertwined with several types of issues which are scrutinized in this paper, such as: a) modalities of interdisciplinary connections that sociology could establish; b) the query of disciplinary identity of an immensely heterogeneous, exceptionally fragmented, multi-paradigmatic and multi-perspective discipline, as is sociology; c) the question of what is eminently 'sociological' in trans-border scientific endeavours in which sociology takes part; d) the analysis of attributes of levels (epistemological,

theoretical, methodological) at which interdisciplinary cooperation emerges; e) what sociology could provide to and what it may require from other disciplines; f) what are the potential advantages and positive outcomes of the participation of sociology in the interdisciplinary scientific ventures on the one hand, and what are the jeopardies and flaws on the other. Prior to discussing the denoted matters, I briefly dispute the historical roots, contextual determinants of its emersion, fundamental premises and the meaning of the concept of interdisciplinarity. One of the considered topics is also the implication of the appearance that a particular social phenomenon or process has been examined in an interdisciplinary approach, which might indicate the incapability of sociology to properly explain an entire phenomenology of the social world. In the final section of the paper it is underlined that the query of positioning sociology in a current (intensely interdisciplinary) map of sciences is likewise steadily affined to the considerations of the role, responsibility and challenges of sociology in contemporary societies.

GÁBOR KIRÁLY, Budapest Business School, Corvinus University of Budapest,
Institute of Sociology and Social Policy, Budapest, Hungary

gabkiraly@gmail.com

PÉTER MISKOLCZI, Corvinus University of Budapest,
Institute of Sociology and Social Policy, Budapest, Hungary

peter.miskolczi@gmail.com

TEACHING SOCIETY? LOOKING FOR NEW WAYS OF TEACHING SOCIOLOGY IN A CEE CONTEXT.

In higher education, especially at universities, the divide between producing and disseminating knowledge is one of the defining characteristics of academic work. This can be understood as an intra-role conflict between the researcher and the teacher role of the academic staff. Since the researcher role brings far more prestige and resources compared to the teacher role, it is fairly straightforward to presuppose, following Boudon's argument, that in this equation university employees strive to excel in the research field. This often means attaching less importance to state-of-the-art teaching skills and contents. Certainly, this is not a phenomenon which only characterises sociology, but one that is part of a broader social trend in the organisation of knowledge.

We shall argue, however, that while sociology from the beginning has taken up a special responsibility towards the betterment of society, downplaying the dissemination of knowledge (at universities in particular and in our societies in general) seriously challenges the *raison d'être* of the discipline. Teaching sociology is not a necessary bad of academic life but an important way to shape present and future society.

However, it is also worth mentioning that traditional forms of teaching (frontal ways of teaching) are challenged by social as well as technological changes. While in CEE countries these are the main ways of transmitting knowledge, the outcome often leads to frustration

on both (the lecturers' and the students') sides. Based on the above mentioned arguments our paper has two main parts. In the first section we present the main challenges sociology teaching has to face today with a special focus on CEE countries. In the second part of the presentation we outline our social experiment at Corvinus University of Budapest attempting to find new ways and means of teaching sociology. As a conclusion, we raise topical questions about the importance of knowledge transmission and dissemination in our societies.

VERA VRATUŠA, Belgrade University, Faculty of Philosophy,
Department of Sociology, Belgrade, Serbia
vratusa@sezampro.rs

YUGOSLAV SOCIOLOGISTS BETWEEN PRODUCING KNOWLEDGE ON SELF-MANAGEMENT AND SUPPORTING / OPPOSING SELF-MANAGEMENT IDEA AND PRACTICE

Paper calls into question positivistic assumption that there exists objective value-free „production of knowledge“ on any subject, which would not have direct or indirect influence on shaping researched subject/object. It calls above all sociologists from former Yugoslavia for self-reflexive examining to what extent their contradictory position in class division of labor influenced their supportive or opposing attitude regarding the very self/management idea and practice, especially since the worldwide systemic accumulation of capital stagflation crisis of late 1960's. Successful practice of elimination of the class division of labor between conductors and conducted would endanger privileges of all highly educated specialists, private possessors of state affirmed professional licence or monopoly on exercising intellectual work. Effective self-management of both locally and globally associated producers and consumers would eliminate need for mediating role of intellectual small bourgeoisie between the ruling class controlling main production, distribution and communication means, and exploited class of direct producers reduced to execution of orders. Quantitative and qualitative analysis of theoretical and empirical research of self-management in Yugoslavia reveals decisive influence of researchers pro- or anti- self/management idea and practice orientation on all phases of research. The main conclusion of the paper is that starting hypothesis on viability or unviability of elimination of class division of labor through integral self-management in all spheres of social life reproduction presents still today the main division point between critically socialising transformation oriented sociologists and positivistically capitalist privatising conservation oriented sociologists. The first among them leave space for realistically utopian emancipatory project and process of class division of labor elimination, while the second ones leave space at the best for partial reform within undisturbed dominant social relations of private profit accumulation through the alleged peaceful competition of merchandises on the alleged free market.

DUŠAN MARINKOVIĆ, University of Novi Sad, Novi Sad, Serbia

DUŠAN RISTIĆ, University of Novi Sad, Novi Sad, Serbia

dusanrist@gmail.com

THE SOCIOLOGICAL POLITICS OF KNOWLEDGE: MEASURE, INVESTIGATION, EXAMINATION

This paper is the problematization of the historical and social code of sociology as a modern science and discursive practice. It is argued that genealogies of contemporary social disciplinary practices are grounded in the concepts of measure (re-establishment of order), investigation (control and determination of facts) and examination (re-establishment of norms, divisions, exclusions). We claim that those concepts are also the constitutive elements of sociology, since it is primarily designed as an axis whose poles are socio-historical and culturally constructed criteria of normality on one and the opposites such as different types of abnormality on the other side. We discuss how two general politics of knowledge in sociology – politics of disciplinary knowledge and politics of mutual knowledge produce different types of discourses on social reality. We also question the possibility of “old sociological promise” to society that “good” society always produce “good” individuals, since the main categories of sociological inquiry today are “fading out” and becoming fluid, regionalized and localized.

BARBARA HOENIG, University of Luxembourg, Luxembourg

barbara.bach-hoenig@uni.lu

EUROPEANIZATION OF SOCIOLOGY IN SLOVENIA FROM A NEIGHBOR'S VIEW

As in other countries of the European Union, the Slovenian system of higher education and research recently underwent deep structural transformations, initiated both by national university reforms and by European science policies as well. This paper investigates the impact of Europeanization processes on the formation and development of sociology in Slovenia after its EU accession. The analysis explores an outsider's perspective on the Slovene science system, as seen from its neighbor country Austria. Both EU member states share some structural characteristics, such as their small size and geopolitical location in the heart of the European Union. Despite structural similarities and despite decades of transnational scientific cooperation as well, these two countries' EU accessions have had a quite different impact on sociological knowledge production, depending on historically specific institutional paths and intellectual traditions. More generally, the comparison provides insights in the conflict-ridden relationship between European, national, regional and local levels of Europeanization processes, unearthing significant contextual variance in consequences of European science policies.

Conceptually, the study is led by a sociology of knowledge and sociology of science in a Mertonian structuralist tradition, focusing on the interactive relationship between social and

cognitive conditions of scientific knowledge production. Methodically, our mixed-methods approach combines documentary analyses of science policy strategies and EU funded research projects, in-depth interviews with sociologists, and bibliometric analyses of two leading sociological journals (*Družboslovne razprave* and *Österreichische Zeitschrift für Soziologie*) across more than 20 years. Empirical findings suggest i.e. that issues of European integration, political democratization, and socioeconomic change have been discussed far more among Slovene sociologists than among their Austrian colleagues; that the use of English as *lingua franca* is more common among the former; and, presumably because of generation-specific experiences, that Slovene sociologists seem more active in theorizing structural change taking place in society and in its science, sociology, too.

SILVA MEŽNARIĆ, Zagreb, Croatia
silva.meznaric@gmail.com

SOCIOLOGY: RESPONSIBILITY AND KNOWLEDGE IN THE SOCIAL ANAMNESIS

Too often we hear today: sociologists are responsible for contemporary societies being devoid of comprehensible analytical insights. “Structure”, “elites”, tectonic migratory movements, loose (vague) value systems, religious settings, domination of exclusionary forms of interaction, these are some of authentic areas of sociological analysis, nowadays more/less void of intelligible content. No other social science, economy, anthropology, social psychology, is readily equipped to fill in such a void. From the outset, until recently, sociology developed and applied instruments, paradigms and research philosophies to indicate critical points in mentioned areas of social reality. What happened? Why do we not see intelligible analysis? Is it confined to “virtual exchange” or perhaps we wait for sociological Piketty-ies? Let us try to find an answer to at least one of critical areas of social analysis: the acute problem of immigration to Europe. This paper will focus several questions: knowledge anamnesis, predictability, shared responsibility and policies in the general confusion aroused by actual inflow of immigrants and refugees to Western and South East Europe.

SEKCIJA ZA SOCIALNO DELO

Moderira: ANA M. SOBOČAN

Sodelujejo: SREČO DRAGOŠ, VESNA LESKOŠEK, ŽELJKO KRSTIČ,
GAŠPER KRSTULOVIČ, KATJA SEŠEK, MAJA IVAČIČ,
NINA TUŠ ŠPILAK, VALENTINA ZLATANOVA

SREČO DRAGOŠ, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za socialno delo, Ljubljana, Slovenija
sreco.dragos@fsd.uni-lj.si

NEOSOCIALNA TELEOLOGIJA DRUŽBENIH POMOČI IN JAVNO MNENJE

Neosocialnost pomeni prizadevanje za redefinicijo socialne države, tako v ciljih kot sredstvih. Ključni atributi te nove socialnosti - fleksibilizacija, samoaktivacija, samopomoč, preprečevanje socialnih džankijev (odvisnikov od socialnih pomoči), večje prevzemanje tveganj, večji nadzor, intenzivnejše iskanje krivcev in goljufov, višja učinkovitost, večje popisovanje in nadzorovanje – ti atributi niso samodejna posledica ekonomskega neoliberalizma, še manj sinonim zanj. Potrebno je nekaj več. Neosocialnost je posledica nove teleologije družbenih pomoči, katere bistvo je podcenjevanje socialnega vprašanja z njegovo redukcijo na nekaj Drugega. Gre za korak naprej od sintagme »krčenje socialne države«, kjer se predpostavlja, da ta kljub varčevanju še vedno ostaja nespremenjena in prav ta korak bi bil neizvedljiv brez teleologiziranja (z instrumentalizacijo) socialnih pravic. Zato neoliberalizem - ta priročna in nikoli iztrebljena kuga tržne ekonomije - ni glavni vzrok neosocialnih politik, je zgolj paravan za novo kreiranje socialnosti na netržnem področju. Od tod navidezen paradoks, zakaj se nosilci socialnih politik ne konfrontirajo z nosilci neoliberalnih agend. Zato, ker je zdaj prav socialna država tista, ki udarce sama deli naprej vsem, najmočnejše pa tistim, ki jih neoliberalizem ne doseže: revnim, brezposelnim in vsem ostalim, ki so izvrženi iz tržno-potrošniških mehanizmov.

V prispevku bom pokazal, kako se na opisan trend odziva slovensko in evropsko javno mnenje in tudi, kako ga lahko zaustavi.

VESNA LESKOŠEK, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za socialno delo, Ljubljana, Slovenija
vesna.leskosek@fsd.uni-lj.si

POGOJEVANJE DOSTOPA DO SOCIALNIH PRAVIC – ZNAČILNOST SEDANJIH SOCIALNIH POLITIK

Idea o tem, da je potrebno pogojevati denarne dodatke, ki jih prejema ljudje za preživetje, je stara in sega v same začetke reguliranja revščine. Prepričanje, da si mora svojo socialno varnost in socialno varnost svoje družine delavec, delavka zagotavljati sama, je im-

perativ večine evropske socialne zakonodaje. Od prvega Zakona o socialnem varstvu iz leta 1992 pa do zadnjega, ki je bil sprejet sredi leta 2010, se glavne spremembe nanašajo na število pogojev, ki jih morajo ljudje izpolniti, da sploh pridejo do neke pravice in v številu pogojev, da lahko v sistemu ostanejo. Poleg ovir se torej srečujejo s t. im. vedenjsko ekonomijo, ki sloni na vrsti posplošenih predpostavk o revnih in brezposelnih. Ravno povezava pogojevanja in regulacije vedenja je v sedanjem času predmet intenzivnih raziskovanj v državah, kjer so nastale spremembe. Rezultati kažejo, da nove politike sicer služijo zahtevam po zmanjševanju sredstev za denarne dajatve, vendar povzročajo večjo revščino in brezdomnost ter sprožajo vrsto etičnih dilem.

ŽELJKO LJ.KRSTIĆ, Valjevo, Srbija
zekando@gmail.com

ZATVORSKA KOMUNIKACIJA

Radeći u zatvoru, na mestu vaspitača dvanaest godina, susreo sam se sa svim obilicima komunikacije koju zatvorski akteri sprovode izmedju sebe. Tako sam dobro naučio šta je verbalna komunikacija i daleko značajnija ona neverbalna. Dakle, naučio sam kako se može prepoznati da li je neko negativan ili pozitivan prema vama, a da vam to ne kaže rečima.. Takodje, postoje oblici komunikacije u kojoj je verbalna komunikacija pozitivna a neverbalna negativna. Komunikacija se dešava i preko korišćenih prostora. Tako kao što se zna da upravnik ima najeveću moć, on ima nejveću i najlepšu kancelariju. Površina i opremljenost kancelarija, kao i mesta, da li se nalazi u upravi ili van nje govori o njegovoj moći. Preko ekonomije teritorijalnosti može se vrlo lako uočiti distribucija moći u jednom zatvoru. Takođe pojedini službeni prostori, ako što su službeni restorani preko dana i posle radnog vreme se mogu vrlo lako transformisati u osuđeničke teritoririje. Da bi se doboro razumela zatorska komunikacija, potrebno je najpre videti kako se ona odvija medju akterima, i to najpre medju samim zaposlenim, potom izmedju osuđenika, a na kraju kakvim je sve sadržaima ispunjena komunikacija izmedju službenika i zaposlenih, kao dva glavna zatvorska entiteta. Očito da je reč o principu spojenih sudova ili ogledala gde su kominikacijslki modeli ali i kanali vrlo slični i da se uzajamno prepliću i dopunjavaju. Moć u jednom zatvoru se pokazuje preko toga ko koji službeni auto koristi. Nabavljač vozi mercedes, upravnik vozi pežo a načelnici škodu – fabiju. S druge stane simbol osuđeničke moći u jednom zatvoru se najčešće manifestuje preko patika. Lideri osuđeničkih grupa nose najskuplje.

GAŠPER KRSTULOVIČ, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za socialno delo, Ljubljana, Slovenija
gasper.krstulovic@fsd.uni-lj.si

KOLONIZACIJA VEDNOSTI: LJUDJE Z INTELEKTUALNIMI OVIRAMI KOT PODREJENI SUBJEKT

Prispevek se ukvarja z odnosom družbe do ljudi z intelektualnimi ovirami. Ljudje z intelektualnimi ovirami so marginaliziran del družbe. V luči postkolonialne teorije Gaytari Spivak, Frantz Fanona in Paula Freira interpretiram empirične podatke, ki razkrivajo preslišane glasove ljudi z intelektualnimi ovirami, ki bivajo v posebnih družbenih prostorih in katerih glasove strokovnjaki najpogosteje zavržejo kot nesmisle. Skozi kratek zgodovinski pregled pokažem, da imata aktivistična in zagovorniška drža na področju ljudi z ovirami pogosto enak učinek, kot ga ima medicinsko poenostavljanje izkušenj ljudi na diagnoze in ima kot posledico pokroviteljski odnos do ljudi z intelektualnimi ovirami in ustvari zgolj anti-medicinski diskurz, ljudi z intelektualnimi ovirami pane preoblikuje v družbeni subjekt. Prispevek zaključim s prikazom empiričnih podatkov in malo slišanih glasov ljudi z intelektualnimi ovirami.

KATJA SEŠEK
katja.sesek91@gmail.com
MAJA IVAČIČ
majci_i@hotmail.com

HETERONORMATIVNOST DISKURZA NA FAKULTETI ZA SOCIALNO DELO

V prispevku imava namen predstaviti raziskavo, ki sva jo opravili v okviru diplomske naloge. S kritično diskurzivno analizo in z opiranjem na queer teorije opisujeva heteronormativnost in razlagava, katere diskurzivne prakse jo reproducirajo. Raziskovali sva prisotnost heteronormativnih diskurzov znotraj izobraževanja za socialno delo in prikazali, kako socialno delo s prevzemanjem teh norm sodeluje pri izključevanju. Opisujeva tudi oblike delovanja socialnega dela, ki so anti-diskriminatorne in kritične do obstoječega sistema. Preko dekonstrukcije naturalizacije spolov, spolnih usmerjenosti, monogamije in koncepta družine prikazujeva problematičnost diskurzov, ki temeljijo na biološkem determinizmu. Z osvetlitvijo razmerij moči razlagava, kako heteronormativnost služi utrjevanju patriarhata, nacionalizma in kapitalizma, kako konstruira družbeno realnost in na kakšen način legitimizira samo določene oblike življenja.

NINA TUŠ ŠPILAK

nina.tus@gmail.com

HETERONORMATIVNOST VZGOJNEGA PROCESA: OBRAVNAVANJE ISTOSPOLNIH DRUŽIN V VRTCIH V SLOVENIJI

Danes smo priča pluralizaciji družinskega življenja. Tradicionalna družina je poleg istospolnih, enostarševskih, razširjenih in vseh ostalih oblik družin, le ena izmed mnogih oblik družin.

V raziskavi Obravnavanje istospolnih družin v slovenskih vrtcih, iz leta 2012, smo preučevali kako istospolne družine kot tema vstopajo v vzgojni proces, ki poteka v vrtcih v Sloveniji. Pri tem nas je zanimal sistemski vidik, kot vidik predstav, ki jih imajo ob tem vprašanju vzgojiteljice, ki v vrtcih izvajajo pedagoški proces.

Ugotovili smo, da imajo vrtci pri prepoznavanju in sprejemanju vseh oblik družin in družinskih skupnosti, med njimi tudi istospolnih družin, pomembno vlogo. Vzgojno delo v vrtcu pa mora temeljiti na spodbujanju in vzgajanju otrok v duhu spoštovanja človekovih pravic, medsebojnega spoštovanja in sprejemanja različnosti. Vsi otroci morajo v vrtcu prepoznati svoje družine, te pa morajo biti predstavljene pozitivno in enakovredno, tako kot vse ostale oblike družin.

VALENTINA ZLATANOVA, Institute for the Study of Societies and Knowledge,
Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Bulgaria

valentina.zlatanova@gmail.com

FACTORS FOR LEAVING AN ABUSIVE PARTNERSHIP

In recent years greater attention has been given towards understanding factors that potentially influence a victim's decision to permanently leave an abusive partner relationship. The purpose of the current paper is to provide a behaviorally based approach to understanding stay/leave decisions. Theoretical, empirical and case studies have been used to explain how various basic and contemporary behavioral principles might be applied to stay/leave decisions.

The author has identified a variety of factors influencing a victim's decision to remain in an abusive relationship, invested in "saving" the relationship or admit having emotional attachment to the oppressor. Additional factors that may increase the risk that a victim will stay in the relationship include lack of financial and housing resources, lack of child care, few relationship alternatives, lack of employment or education, batterers' promises to change, fear of batterer retaliation, and social press.

Analysis is followed by a discussion of how this behavioral analysis may provide a means of incorporating the components of stay/leave models into a more comprehensive, contextually-based behavior analytic approach. Recommendations and suggestions are made regarding how this analysis might be used to improve future partner violence prevention and treatment programs.

SEKCIJA ZA MEDKULTURNE ŠTUDIJE

Moderira: MATEJA SEDMAK

Sodelujejo: MAJA ZADEL, BLAŽ LENARČIČ, TJAŠA ŽAKELJ,
MATEJA SEDMAK, ZORANA MEDARIČ, VESELIN BOSAKOV

MAJA ZADEL, Univerza na Primorskem,
Fakulteta za humanistične študije, Koper, Slovenija
maja.zadel@zrs.upr.si

NACIONALNO OPREDELJEVANJE IN TRANSKULTURNOST: RAZUMEVANJE POMENOV OPREDELJEVANJA V NACIONALNEM OKVIRU TER VSAKDANJH PRAKS PREBIVALCEV IN PREBIVALK SLOVENSKE ISTRE

Na študiji primera obmejnega območja slovenske Istre bomo predstavili etnična in narodna opredeljevanja informantov ter pomen, ki jih pripisujejo posameznim opredelitvam in vsakodnevnim praksam, predvsem v okviru nacionalne države oziroma v povezavi s hegemonim nacionalnim diskurzom ter protihegemonim diskurzom in transkulturnostjo. Izkazalo se jenamreč, da se veliko intervjuvancev, kljub vsakodnevnim transkulturnim praksam in vključenosti v italijanski medijski prostor, zelo hitro opredeljuje nacionalno enoznačno (z izjemo »etnično mešanih« informantov), kar je skladno z nacionalno ideologijo, ki ne dopušča mejnih primerov in odstopanj od mononacionalnih opredelitev. Vsekakor pa nekateri intervjuvanci izpostavljajo tudi situacijskost samega nacionalnega opredeljevanja kakor tudi nacionalnih držav in meja ter posledično svojo nacionalno opredeljevanje pojasnjujejo ravno z navajenostjo na nacionalni okvir, čeprav nekateri izpostavljajo tudi osebno nezadovoljstvo s takim početjem.

BLAŽ LENARČIČ, Univerza na Primorskem,
Znanstveno-raziskovalno središče, Koper, Slovenija
blaz.lenarcic@zrs.upr.si

TJAŠA ŽAKELJ, Univerza na Primorskem,
Znanstveno-raziskovalno središče, Koper, Slovenija
tjasa.zakelj@zrs.upr.si

DOLOČANJE NAJBOLJŠIH KORISTI MLADOLETNIH MIGRANTOV BREZ SPREMSTVA V SLOVENIJI: SISTEMSKI VIDIK

Prispevek se ukvarja z "mladoletnimi migranti brez spremstva", t. j. mladoletnimi državljani tretjih držav oz. mladoletniki brez državljanstva, ki so v Sloveniji brez staršev ali zakonitih zastopnikov. V Sloveniji imajo ti otroci lahko različne statute izmed katerih vsak vključuje različne zakonske predpise in postopke določanja najboljših otrokovih koristi, ki

morajo biti v skladu s Konvencijo OZN o otrokovih pravicah iz leta 1989. Izhajajoč iz tega bo v prispevku najprej predstavljeno kako je načelo otrokovih najboljših koristi vključeno v slovensko zakonodajo ter druge predpise, ki določajo postopke in ravnanja z mladoletnimi otroki brez spremstva. V drugem delu pa bo predstavljeno, kako se v uradnih postopkih razume in določa načelo otrokovih najboljših koristi in kakšne so možnosti za sledenje temu načelu v praksi.

MATEJA SEDMAK, Univerza na Primorskem,
Znanstveno raziskovalno središče, Koper, Slovenija
mateja.sedmak@zrs.upr.si
ZORANA MEDARIČ, Univerza na Primorskem,
Znanstveno raziskovalno središče in Fakulteta za turistične študije,
Koper, Portorož, Slovenija
zorana.medaric@zrs.upr.si

V ČIGAVEM INTERESU? PRAVICE MLADOLETNIH MIGRANTOV BREZ SPREMSTVA – SUBJEKTIVNI POGLED

Mladoletni migranti brez spremstva so mladoletniki, ki iz različnih vzrokov zapustijo državo izvora in so ločeni od svojih staršev ali skrbnikov. Koncept otrokove najboljše koristi je široko uporabljen tako v mednarodnih kot nacionalnih dokumentih in smernicah, vendar ni standardne definicije tega pojma. Običajno se nanaša na dobrobit otroka glede na njegovo starost, zrelost, družinsko in življenjsko okolje. Uporabljen je tudi v razpravah, ko sodišča ali drugi nacionalni organi odločajo o skrbi za otroka. Otrokovo najboljšo korist se običajno interpretira v skladu s Konvencijo o otrokovih pravicah in drugimi mednarodnimi dokumenti, pri čemer se upošteva vse pravice otroka. V povezavi z mladoletnimi migranti brez spremstva bi morali biti osrednji dejavniki, na katere bi se morale osredotočiti vlade in birokratski postopki, njihova varnost ter dobro fizično in psihološko počutje. Formalni postopki določanja otrokovih najboljših koristi pri mladoletnih migrantih brez spremstva so še posebej pomembni, saj so ločeni od staršev/skrbnikov, ki tako ne morejo skrbeti zanje.

V prispevku bomo obravnavali vprašanje pravic mladoletnih migrantov brez spremstva z njihove perspektive in predstavili njihove poglede na koncept najboljše koristi in obstoječe formalne prakse v slovenskih migracijskih in azilnih postopkih. Predstavljeni bodo rezultati mednarodnega projekta V čigavo najboljšo korist? Analiza pravic mladoletnih migrantov brez spremstva skozi prizmo migracijskih in azilnih postopkov (MinAs), ki je potekal med leti 2014 in 2015 v okviru Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem in ga je financirala Evropska komisija. V projekt je bilo vključenih več držav in sicer: Francija, Velika Britanija, Avstrija in Slovenija. Prispevek bo izpostavil pomanjkljivosti systemske obravnave v sledenju otrokovih najboljših koristi ter kršitve tega načela, ne nazadnje bo izpostavljen tudi razkol med načelno definiranimi postopki in dejanskimi praksami kot jih vidijo mladoletni migranti brez spremstva.

VESELIN BOSAKOV, Institute for the Study
of Societies and Knowledge – BAS, Sofia, Bulgaria
vesobos@abv.bg

RELIGIOUS FREEDOM IN THE CONTEXT OF FREEDOM OF EXPRESSION

Abstract: Freedom of religion, including the freedom of believers to preach their faith as they see fit, is a freedom that should be supported. But beyond this, religion should not have any privileges. In a certain sense, freedom of religion is a form of freedom of speech: it is the freedom of an individual to believe in the divine as he/she desires and to perform rituals relevant to that belief. In other words, one cannot defend the freedom of religion without at the same time defending the freedom of speech. Lying at the core of the debate on offense to religion are, in fact, not questions of faith or hatred, but of political power. To demand that some things should not be said, whether in the name of respect for faith or of respect for different cultures, is a means of defense on the part of those who draw the legitimacy of their power from a given religion or culture. In accepting that some things cannot be uttered as they are offensive or hateful, those who thereby limit the freedom of speech are in fact allying themselves to one party to the debate – usually the more conservative, reactionary party. Speech should be limited only if it directly encourages action that may cause physical harm to others, and if some individuals may be directly endangered as a result of speech. When a certain opinion is qualified as “hate speech”, not only are those who support that opinion deprived of their civil rights, but the rest of society is freed of the responsibility to oppose that opinion politically. Where we might otherwise perhaps oppose through political means certain repulsive or hateful statements, today it is more likely that we would simply attempt to make those statements unlawful.

SEKCIJA ZA SOCIOLOGIJO EDUKACIJE

Moderira: MARINA TAVČAR KRANJC

Sodelujejo: VALENTINA MILENKOVA, MIRAN LAVRIČ, MATJAŽ POLJANŠEK

VALENTINA MILENKOVA, South-West University, Blagoevgrad, Bulgaria
vmilenkova@gmail.com

THE SCHOOL DROPPING OUT AS A SOCIAL DEFICIT IN A BULGARIAN EDUCATION CONTEXT

The present paper seeks to understand the phenomenon “dropping out” from school in contemporary Bulgarian education as a specific social problem. The analysis traces some indicators in public education related to the non attendance the classes and growing the number of absences. Dropping out of school from being an “internal school problem” turns into a general social problem impacting on the entire society. The main objectives of the paper

are: 1) Presenting the reasons for dropping out of education that are plotted into pedagogical, ethnic and cultural, economic, family, psychological, emotional. 2) The prevention and post-dropout policies require active participation of state institutions, researchers, as well as of the NGO and civil sector.

The analysis of the paper is based on empirical data obtained by:

- The nation-wide survey on dropout from education conducted by the agency "Vito-sha Research" in 2006 registered different characteristics of the aggregate category of dropouts in compulsory school age.
- National survey Roma dropouts carried out for the period 2008 in the country by the team from the Institute of Sociology (Bulgarian Academy of Sciences).

The choice of dropouts as a focus of research interest is based on the understanding that education is of vital importance for the society and deserves a special attention. Dropping out of school makes young people not only unable to compete on the labor market but leads to their general social exclusion and segregation. In citing various studies, analyses, and data, the present paper arguing that children dropping out of school are to a great extent influenced by their family environment, which has specific educational, cultural and economic characteristics; the overall economic situation and government context also plays a part, directly and indirectly, in this educational situation.

MIRAN LAVRIČ, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Maribor, Slovenija
miran.lavric@um.si

MLADI IN IZOBRAŽEVANJE V SLOVENIJI IN OSMIH DRŽAVAH JUGOVZHODNE EVROPE

Mednarodne primerjave osnovnih statističnih kazalnikov, še posebej v času njihove široke dostopnosti, nedvomno predstavljajo enega ključnih temeljev tako politike, kot tudi širšega razumevanja stanja izobraževanja v neki državi. Pri tem se, predvsem zaradi dostopnosti podatkov, pa tudi iz politično-motivacijskih razlogov, velika večina teh primerjav za Slovenijo osredotoča na razvite države, še posebej na članice OECD. Če je z vidika kreiranja politike lahko takšna usmeritev do neke mere razumljiva in upravičena, pa je iz vidika potrebe po celovitem razumevanju gotovo nujno slovenski izobraževalni sistem umestiti tudi v kontekst manj razvitih držav v širši sosesčini. Serija raziskav mladih v Sloveniji in osmih državah Jugovzhodne Evrope (Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Romunija, Bolgarija, Kosovo, Makedonija in Albanija), ki jih je v obdobju 2011-2015 financirala in koordinirala nemška fundacija Friedrich Ebert Stiftung, ponuja odlično izhodišče za delno zapolnitev te vrzeli. Glede na uporabljene kazalnike, bodo značilnosti Slovenije v kontekstu omenjenih držav predstavljene predvsem z vidika stališč in značilnosti mladih, vključenih v formalno izobraževanje na sekundarni in terciarni ravni. Rezultati v precejšnji meri potrjujejo položaj Slovenije kot najrazvitejše med obravnavanimi državami, po drugi strani pa prinašajo nekatere zanimive in do neke mere tudi presenetljive ugotovitve.

MATJAŽ POLJANŠEK, Gimnazija Vič, Ljubljana, Slovenija
matjaz.poljansek@guest.arnes.si

SOCIOLOGIJA NA MATURI

V zadnjih letih opažamo zmanjšano zanimanje za izbiro družboslovnih in humanističnih predmetov na maturi. Sociologija pri tem ni izjema. Na drugi strani se krepi zanimanje za naravoslovje in psihologijo. Razlago teh trendov povezujemo s splošnim prepričanjem o bistveno manjših možnostih zaposlitve diplomantov družboslovja in humanistike ter splošno diskreditacijo družboslovja, ki izpade iz instrumentaliziranega horizonta uporabnih znanj. Krepitev psihologije povezujemo z družbenimi spremembami v smeri individualizacije, ki jih vsebinsko naslavlja psihologija ter spremenjenimi maturitetnimi polami tega predmeta. Slednje lahko služi kot izhodišče za razpravo o (ne)potrebnih spremembah sociologije na maturi, ki bi pritegnila večje število dijakov.

SEKCIJA ZA SPOL IN DRUŽBO

Moderira: MILICA ANTIČ GABER

Sodelujejo: MACA JOGAN, VERONIKA TAŠNER, NINA PERGER,
JENNIE OLOFSSON, DARJA TADIČ, IZA ŠKRJANEC,
ANA M. SOBOČAN, SENJA POLLAK

MACA JOGAN, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
maca.jogan@fdv.uni-lj.si

»NERESNE TEME« IN SOCIOLOGIJA

K reproduciranju moškosrediščnega reda je poleg tradicionalnih sredstev (npr. cerkve) nadzorovanja in oblikovanja spolno različne osebnotne identitete in družbene vloge posameznikov pomembno prispevala tudi družboslovna znanost. V prispevku bo na osnovi spolno občutljive analize polstoletnega razvoja Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani predstavljeno postopno večplastno preobražanje te akademske ustanove (1961-2011: VŠPV, VŠSPV, FSPN, FDV) od »moške trdnjave« in prevladujoče enospolnosti v ustvarjanju in prenašanju znanstvenega znanja do začetnega uravnoteženja po spolu. Ali, povedano z jezikom moško pristranske (male-biased) znanosti, kako so »neresne« teme in programi prikrito in odkrito vdiral v polje »čiste znanstvenosti« v izobraževanju in raziskovanju.

Predstavitev z vidika družbene neenakosti spolov bo usmerjena le na dve vprašanji: a) kakšen je položaj žensk kot neposrednih udeleženk v znanstveno-raziskovalni in pedagoški dejavnosti ter njihovo vključevanje v upravljanje in vodenje ustanove, in b) kako je »drugi spol« upoštevan in vključen v samo izobraževanje (na vseh stopnjah) in raziskovanje. Medtem ko je prvo vprašanje pereče na vseh področjih znanstvenega delovanja, je drugo posebej pomembno na področju družboslovja in humanistike, kajti prav na teh področjih se ustvarjajo in prenašajo

znanja, ki bodisi prispevajo k ohranjanju (ali celo utrjevanju) družbene neenakosti spolov, ali pa vključujejo zasnove za emancipativno praktično uporabo.

VERONIKA TAŠNER, Univerza v Ljubljani,
Pedagoška fakulteta, Ljubljana, Slovenija
veronika.tasner@pef.uni-lj.si

PRODUKCIJA SOCIOLOŠKE VEDNOSTI V NE-SOCIOLOŠKIH POLJIH: PRIMER PEF UL

Čeprav je Pedagoška fakulteta UL primarno usmerjena v produkcijo vednosti znotraj polja edukacije in v formacijo bodočega učiteljstva ter nekaterih drugih profilov s področij, ki so temu blizu, je v njeni raziskovalni in pedagoški dejavnosti najti lepo število socioloških vsebin. Tako ne preseneča, da je eden izmed temeljnih predmetov študija na tej fakulteti tudi sociologija vzgoje. Sociologija edukacije, se tako na fakulteti kot v univerzitetnem prostoru v Sloveniji iz leta v leto bolj razvija in krepi - pridobili smo nekaj novih doktorjev in doktoric znanosti s tega področja, habilitiranih profesorice in profesorjev, na naši fakulteti pa nastaja tudi zbirka temeljnih razprav, v kateri izdajamo prevode temeljnih del s področja edukacije – v njej tako lahko najdete tudi prevod Homo academicus P. Bourdieuja in Razred, kodi in nadzor B. Bernsteina, če izpostavim zgolj najbolj sociološko fokusirani deli. Na tem ozadju nastajajo tudi raziskovalni projekti, ki so usmerjeni v vprašanja edukacijskih politik (vse do vprašanja starih in novih racionalnosti edukacije); vprašanja pravičnosti in enakosti v družbi kot enega ključnih vprašanj sodobne edukacije; sodelujemo pa tudi v raziskovanju vprašanj družbene konstrukcije spolnih identitet sodobnih družb – od konstrukcije predsodkov na eni do priložnosti za večjo enakost med spoloma na drugi strani.

NINA PERGER, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede,
Center za socialno psihologijo, Ljubljana, Slovenija
nina.perger@fdv.uni-lj.si

SEKSIZEM IN VISOKOŠOLSKI PROSTOR: SEKSIZEM V JEZIKU IN GOVORU

Rezultati dela kvalitativne raziskave, opravljene na eni izmed fakultet Univerze v Ljubljani v okviru magistrskega dela Percepcija seksizma v visokošolskem prostoru, kažejo prisotnost seksizma (tudi) v jeziku in govoru. Slednji se na ravni jezika kaže skozi prevladujočo rabo moškega slovničnega spola kot generičnega (v določeni meri tudi pri samonaslavljanju žensk) in preko rabe priimkov oseb, družbeno prepoznanih kot žensk, v svojilni obliki. V kontekstu govornih dejanj se ob vzporednem obravnavanju prekritja formaliziranih pozicij moči visokošolskega prostora z androcentričnim družbenim redom in relativno privilegiranostjo oseb, družbeno prepoznanih kot moških, razkriva razmerje med pozicijami moči, iz njih izhajajočega simbolnega kapitala ter svoboščino pri produciranju govora ter razmerje med pojavi samo/

utišanja oseb na nižjih hierarhičnih pozicijah v prepletu z relativno deprivilegiranostjo oseb, družbeno prepoznanih kot žensk. Prevladujoče pojave seksizma v jeziku in govoru kontinuirano spremljajo in izzivajo tudi 'taktike' upiranja, ki z neposrednimi problematizacijami subtilnega seksizma v jeziku in govoru destabilizirajo heteronormativnost in cisnormativnost obstoječega družbenega reda, reproduciranega tudi s strukturiranostjo visokošolskega prostora kot spolno zaznamovane in spol zaznamujoče institucije ter s habitualiziranostjo socialnih interakcij. Z vpeljavo ne-seksističnih alternativ znotraj visokošolskega prostora z avtoriteto produciranja vednosti se presegata androcentričnost jezika (uporaba ženskega slovničnega spola, raba spolno nevtralnih naslavljanj) in spolni binarizem (npr. z rabo podčrtaja). Na podlagi specifik (visokošolskega) prostora se tovrstnim načinom delovanja, izhajajočih iz ravni vsakdanjega življenja (izven konteksta visokošolskega prostora), omogoča pridobivanje simbolne moči in prepoznavnosti, s tem pa se krepijo tudi potenciali transformiranja jezika kot formaliziranega koda, zaznamovanega s hetero- in cisnormativnostjo

JENNIE OLOFSSON, HUMlab, Umeå University, Sweden;
Guest researcher at CSSS, Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana
jennie.olofsson@umu.se

"DID YOU MEAN: WHY ARE WOMEN CRANKY?" GOOGLE – A MEANS OF INSCRIPTION, A MEANS OF DE-INSCRIPTION?

This presentation explores the gendered implications of online information retrieval processes, and the ways in which online search engines partake in creating and reproducing gender stereotypes. While the primary function of search engines is to identify relevant content and order the most pertinent results these search engines both influence what we see on the Web, and are themselves influenced by the collective preferences of seekers, something that is interesting not least from a gender perspective. Investigating the ways in which Google's provision of functions such as instant search, auto complete suggestions and automatic spelling corrections services works in tandem with gender stereotyping this presentation uses Madeleine Akrich's (1992) notion of inscription. The provision of these services then, is part of continuous processes of inscription, structuration and amplification, but also de-inscription and submission.

DARJA TADIČ
darja_tadic@yahoo.com

ZAPOR IN NEENAKOST SPOLOV

Ena najbolj stalnih značilnosti odkrite kriminalitete je dejstvo, da so ženske bistveno manj prisotne v kriminaliteti in zato v večini držav po svetu predstavljajo tudi manjši delež med celotno zaprto populacijo. Poleg razlike v deležu žensk, to populacijo in njeno izkušnjo

kazni zapora opisujejo tudi mnoge druge posebnosti. Prva skupina teh posebnosti se nanaša na pogoste ugotovitve o manjših naborih dostopnih storitev in slabših pogojih, v katerih ženske (v primerjavi z moškimi) prestajajo kazen zapora. Druga skupina posebnosti se nanaša na odraze vsebin spolnih vlog v kontekstu, ko kazen zapora prestaja ženska. Če zapor razumemo kot okno v najgloblja družbena nasprotja (Wacquant), potem lahko prav zapor nosi bogato sporočilnost o tem, kako družba ustvarja (in ohranja) neenakost med spoli. Cilj prispevka je, da spodbudi razmislek o tovrstni sporočilnosti zapora.

Posredni namen prispevka je tudi, da se v dobi (ponovnega) vračanja individualnih teorij odklonskosti in patologizacije, opomni na pomemben prispevek, ki ga sociologija lahko doprinese pri oblikovanju misli o ,zločinkah“ in ,zločincih“.

IZA ŠKRJANEC, Mednarodna podiplomska šola Jožefa Štefana,

Ljubljana, Slovenija

skrjanec.iza@gmail.com

ANA M. SOBOČAN, Univerza v Ljubljani,

Fakulteta za socialno delo, Ljubljana, Slovenija

ana.sobocan@fsd.uni-lj.si

SENJA POLLAK, Inštitut Jožefa Štefana, Ljubljana, Slovenija

senja.pollak@ijs.si

UPORABNIŠKE SPLETNE VSEBINE, SPOL IN NASILJE

Prispevek obravnava konstrukcijo in reprezentacije spolov v uporabniških spletnih vsebinah. V slovenskem (jezikovnem) kontekstu poznamo predvsem kvalitativne pristope k navedeni tematiki, prispevek pa se s pomočjo kvantitativne metode osredotoča na tipična kolokacijska okolja binarnih besednih parov, vezanih na dva spola (npr. moški / ženska), ter s tem dopolnjuje tako tematsko področje kot področje korpusnega jezikoslovnega raziskovanja. Kljub pričakovanjem v zvezi z emancipatoričnimi potenciali uporabniških spletnih vsebin (ki imajo npr. v primerih zavzemanja za družbeno pravičnost lahko tudi mobilizacijski potencial), je analiza kolokacij pokazala, da novi mediji pogosto reproducirajo, celo izumljajo nove oblike neenakosti med spoloma, utrjujejo norme, vezane na spolni izraz in podpirajo tradicionalne vloge in razmerja moči, vezana na posamezni spol. Analiza je npr. pokazala, da se z izrazi, ki ponazarjajo ženski spol v primerjavi s tistimi, ki ponazarjajo moški spol, veliko pogosteje ali skoraj ekskluzivno vežejo besede za opisovanje psihične in fizične viktimizacije, pa tudi pasivnosti in objektivizacije.

SEKCIJA EKONOMIJA IN DRUŽBA

Moderira: ALEKSANDRA KANJUO MRČELA

Sodelujejo: ČRTOMIR ANDOLŠEK, NEVENKA ČERNIGOJ SADAR,
JOŽICA ZAJC, MIROLJUB IGNJATOVIČ,
ALEKSANDRA KANJUO MRČELA, BRANKO ILIČ,
ANDREJ KOHONT, ANTON KRAMBERGER,
DANA MESNER ANDOLŠEK, JANEZ ŠTEBE, URŠA GOLOB,
KLEMENT PODNAR, MIROSLAV STANOJEVIČ

ČRTOMIR ANDOLŠEK, Univerza v Ljubljani,
Filozofska fakulteta, Ljubljana, Slovenija
crtomir.andolsek@gmail.com

KOMPRADORSKA BURŽOAZIJA V POSTSOCIALISTIČNIH DEŽELAH – RAZPRODAJA DRUŽBENE LASTNINE NA SLOVENSKEM

Prispevek se ukvarja s konceptom kompradorske buržoazije in z literaturo različnih avtorjev ugotavlja obstoj slovenske kompradorske buržoazije. Kot je znano, je tranzicijskim državam pertinentna vrsta strukturnih problemov, predpostavljeni teoretski aparat prispevka pa problematizira specifični aspekt notranje in zunanje strukture tranzicijske države – kompradorsko buržoazijo. Lastninski odnosi, mednarodna delitev dela in družbene formacije so skozi pričujoč prispevek problematizirane v teoriji, s sestavljenim teoretskim aparatom pa se poskušamo približati slovenski situaciji, ki je postsocialistična država. Sestavljenemu teoretskemu aparatu zoperstavljamo slovenske avtorje, ki nam s podajanjem opažanj pomagajo pri ugotavljanju lastninskih odnosov, gospodarske produkcije in pa družbene formacije. Po opažanjih je slovenska družba, kljub nekaterim ključnim posebnostim deležna formacije svoje lastne kompradorske buržoazije.

NEVENKA ČERNIGOJ SADAR, Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
nevenka.cernigoj-sadar@fdv.uni-lj.si
JOŽICA ZAJC, Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
jozica.zajc@fdv.uni-lj.si

KAKO ORGANIZACIJE SKRBIJO ZA ZAPOSLENE

V začetku 21. stoletjase je kot protiutež dolgotrajnemu in nepredvidljivemu deluter tekmovalnosti začela razvijati v organizacijah politika usklajevanja dela in ostalih področij življenja, ki naj bi vzpodbujal pozitivne oblike prožnosti dela in življenja, skrb za specifične skupine in dodatne programe poleg zakonsko določenih. Skrb za zaposlene naj bi bil osnovni

cilj vsake organizacije (Hobson, 2014). Prispevek v povezavi z značilnostmi organizacij obravnava dodatne programe poleg zakonsko določenih na področju varstva otrok, za prekinitev kariere, za prekinitev dela za izobraževanje/usposabljanje, pokojninski in programi zasebnega zdravstvenega varstva ter prožnost/ugodnosti po lastni izbiri zaposlenih. Skrb za specifične skupine zaposlenih je obravnavana v kontekstu upravljanja z različnostjo na področju pridobivanja, usposabljanja ter kariernega napredovanja. Prispevek analizira razlike med letoma 2008 in 2014/15 na podatkih za Slovenijo iz mednarodne primerjalne študije CRANET.

MIROLJUB IGNJATOVIČ, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

miroljub.ignjatovic@fdv.uni-lj.si

ALEKSANDRA KANJUO MRČELA, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

aleksandra.kanjuo-mrcela@fdv.uni-lj.si

MULTIDIMENZIONALNA PREKARIZACIJA TRGA DELOVNE SILE V SLOVENIJI

Povečevanje prožnosti dela in zaposlovanja v zadnjem desetletju tudi v Sloveniji postaja ena od pomembnih »značilnosti sodobnih organizacij« (Brewster in Larsen 2000, 125) in družb ter pomembno vpliva na spreminjanje (poslabšanje) položaja zaposlenih v slovenski družbi – predvsem v smeri naraščanja prekariata.

V prispevku želiva s predstavitvijo podatkov o individualnih delavcih/delavkah, spremembah na ravni institucionalnih akterjev (sindikati, delodajalci in država) ter kadrovskih praksah prispevati k razumevanju večplastnega nastajanja za večino delavstva neugodnih delovnih in zaposlitvenih razmer. Prav tako želiva, s pomočjo podatkov mednarodne raziskave CRANET, izvesti primerjalno analizo sprememb v slovenskih velikih organizacijah na področju fleksibilizacije zaposlovanja ter ugotoviti ali te spremembe skupaj z HRM praksami na tem področju gredo v smeri razvoja koncepta družini in posamezniku prijaznega podjetja, oziroma kako so te spremembe vplivale na položaj zaposlenih.

BRANKO ILIČ, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

branko.ilic@fdv.uni-lj.si

INTENZIVNOST INOVACIJSKE KONKURENCE IN SPODBUJANJE INOVATIVNOSTI SLOVENSKEH ORGANIZACIJ V (POST)KRIZNEM OBDOBJU

Gospodarska kriza, iz katere slovensko gospodarstvo postopno izhaja, je zaostрила vprašanje načinov zasledovanja konkurenčnosti v slovenskih organizacijah. To velja še zlasti za tiste, ki so pretežno usmerjene na svetovni trg, na katerem se soočajo z intenzivno globalno

inovacijsko konkurenco. Eden izmed načinov ohranjanja konkurenčnosti oziroma iskanja konkurenčne prednosti, na katerega se v prispevku osredotočamo, je spodbujanje inovativnosti na vseh ravneh organizacije, kar se lahko doseže tudi z oblikovanjem ustreznega sistema nagrajevanja zaposlenih.

Na osnovi podatkov skušamo verifikirati tezo, da je kriza zaostрила pogoje poslovanja, potisnila organizacije v stroškovno optimizacijo in jih med drugim »prisilila« ali spodbudila k višji stopnji inovativnosti kot doslej. Ta naj bi se kazala v večji intenzivnosti ustvarjanja produktnih in procesnih inovacij. Obenem naj bi vplivala na prilagoditev sistema denarnega in nedenarnega nagrajevanja v smeri večje fleksibilnosti, nagrajevanja uporabnih idej in konkretnih inovativnih dosežkov.

ANDREJ KOHONT, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
andrej.kohont@fdv.uni-lj.si

SO IZVOZNIKI GONILNA SILA RAZVOJA TUDI NA KADROVSKEM PODROČJU?

Faze internacionalizacije (Adler in Ghadar 1990; Barlett in Ghoshal 1989) oblikujejo nabor kadrovskih politik in praks. V prispevku se osredotočamo na slovenske izvoznike. Ti predstavljajo relativno majhen, vendar vitalen del slovenskega gospodarstva in delujejo v različnih fazah internacionalizacije. V analizi na temelju slovenskih podatkov Cranet 2001-2015 primerjamo prakse MČV v podjetjih, ki delujejo na slovenskem trgu in tistih, ki so usmerjena tuje trge. Ker internacionalizacija poslovanja zahteva bolj strateško in vplivno vlogo oddelka MČV (Pauwe in Farndale 2013, Brewster 2012, Kohont 2012, Novicevic in Harvey 2001, Scullion in Starkey 2000) predvidevamo, da z naraščanjem stopnje internacionalizacije tudi pri slovenskih izvoznikih raste strateška naravnost MČV in s tem prilagodljivost na internacionalizacijo. So izvozniki, gonilna sila slovenskega gospodarstva, gonilna sila razvoja tudi na področju MČV?

ANTON KRAMBERGER, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Slovenija
anton.kramberger@fdv.uni-lj.si

PRIMERJAVA PRAKS UKVARJANJA Z LJUDMI (UČV) V EU PO LETU 2004

Po letu 2004 v EU prihaja do večjih strukturnih sprememb. Tržne organizacije se prilagajajo večjemu stroškovnemu pritisku čezmejne konkurence, politični aparati držav pa, s korekcijami svojih socialnih modelov, na drugačne cilje državnih proračunov. Kljub sorodnim instrumentom (ciljni proračuni, lastniška konsolidacija, investicije, tehnološke posodobitve, finančna podpora idr.) so izidi po državah različni, z neslučajnimi vzorci. Primerjava upora-

bljenih UČV praks v državah EU (CRANET podatki; leta 2004-2008-2014) razkrije vzpon mednarodne dualnosti tipa center-periferija: severozahod EU z naprednejšimi praksami UČV (tim. „high-road HRM“) še vedno spodbuja post-fordistično inovativnost ter uspešnosti organizacij ipd., dočim se južni in vzhodni predeli EU pretežno pretvarjajo v cenene dobavitelje tujim sistemom, ob uporabi manj zahtevnih fordističnih praks UČV (tim. „low-road HRM“). Slovenija se nagiba k slednji skupini. Zanimivost: nastajajoča novejša delitev dela v EU je le deloma komplementarna segmentiranju trgov dela po posameznih državah.

DANA MESNER ANDOLŠEK, Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
dana.mesner-andolsek@fdv.uni-lj.si
JANEZ ŠTEBE, Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
janez.stebe@fdv.uni-lj.si

PRENOS KADROVSKE FUNKCIJE NA LINIJSKE VODJE IN OHRANJANJE STRATEŠKOSTI UPRAVLJANJA ČLOVEŠKIH VIROV

Pričujoči prispevek prikazuje proces devolucije v slovenskih organizacijah. Devolucija pomeni prenos posameznih nalog kadrovske dejavnosti v organizacijah na linijske oziroma neposredne vodje. Ta proces se običajno povezuje z obratnim procesom, ki kadrovske funkcije v organizacijah integrira na strateško raven odločanja. Analiza teh dveh medsebojno povezanih procesov je pomembna, saj sta indikatorja pomembnosti in razvitosti kadrovske funkcije ter njene vloge in pomena. Koliko organizacije v Sloveniji že razumejo in realizirajo tolikokrat poudarjeno vlogo razvoja zaposlenih in t.i. človeškega kapitala, se najbolje vidi v strateškosti kadrovske funkcije.

Analiza slovenskih organizacij vključenih v raziskavo Cranet 2015 skuša ugotoviti do kam je proces napredoval in kakšni problemi so povezani z njim.

Rezultati kažejo, da se po eni strani krepi vloga kadrovskih strokovnjakov na različnih področjih odločanja v zadnjih desetih letih, vendar je prisotnost kadrovskih strokovnjakov v strateških telesih manjša kot je bila v preteklosti.

URŠA GOLOB, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

ursa.golob@fdv.uni-lj.si

KLEMENT PODNAR, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

klement.podnar@fdv.uni-lj.si

KOMUNICIRANJE MED PODREJENIMI IN NADREJENIMI V SLOVENSKIH PODJETJIH

V prispevku, ki temelji na deskriptivni analizi, se avtorja osredotočata na oblike vertikalnega komuniciranja in na njihov pomen v organizaciji. S pomočjo CRANET baze analizirata prakse komuniciranja med podrejenimi in nadrejenimi. V prvem delu prispevek obravnava podatke o tem, na kakšen način nadrejeni komunicirajo s svojimi podrejenimi in obratno. Aktualne prakse, ki prevladujejo v slovenskih organizacijah, primerjata s preteklimi in se sprašujeta ali je vertikalno komuniciranje v organizacijah še vedno slovenski problem. V drugem delu prispevka avtorja preverjata povezanost oblik komuniciranja med nadrejenimi in podrejenimi z vidiki (ne)zadovoljstva zaposlenih, ki se kažejo skozi oceno produktivnosti in absentizma.

MIROSLAV STANOJEVIĆ, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

miroslav.stanojevic@fdv.uni-lj.si

DEMONTAŽA KOLEKTIVNIH DELOVNIH RAZMERIJ V SLOVENIJI?

Ključne institucije kolektivnih delovnih razmerij so (sorazmerno močni) sindikati, nad-podjetniška kolektivna pogajanja, ‚mehanizem‘ socialnega sporazumevanja na makro ravni (neo-korporativizem) ter varna / stabilna zaposlitev.

Podatki zbrani s CRANET raziskavami (2001 in 2015) se ujemajo s podatki javno-mnenjskih raziskav, ki jih sistematično izvaja CRJM: v preteklem desetletju so se sindikati soočili z dramatičnim upadom članstva. Ta upad implicira upad njihove pogajalske moči ter, posledično, erozijo (sistema) kolektivnih delovnih razmerij. Po podatkih zbranih z najnovejšo CRANET raziskavo v četrtini (25.6%) vseh organizacij je stopnja sindikaliziranosti visoka (presega 51%), v četrtini (24.3%) pa zmerna (je med 26-50%). V primerjavi z ugotovitvami iz raziskave iz leta 2004 je to radikalna sprememba, saj je bila leta 2004 v več kot polovici (57.8%) vseh raziskovanih organizacij stopnja sindikaliziranost visoka oz. je presegala 51%.

SEKCIJA ZA VPRAŠANJE DRUŽBENE BLAGINJE

Moderira: MAŠA FILIPOVIČ HRAST

Sodelujejo: TATJANA RAKAR, TOMAŽ DEŽELAN, MATIC KAVČIČ,
MAJDA PAHOR, SRNA MANDIČ, ZDENKA ŠADL, MARTINA TRBANC

TATJANA RAKAR, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

tatjana.rakar@fdv.uni-lj.si

TOMAŽ DEŽELAN, Fakulteta za družbene vede,

Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

tomaz.dezelan@fdv.uni-lj.si

OPOLNOMOČENJE MLADINE: POTENCIAL MLADINSKEGA SEKTORJA IN MLADINSKIH ORGANIZACIJ

V članku bomo s pomočjo podatkovmednarodne raziskave CIVICUS Indeks civilne družbe (Rakar in drugi, 2011) analizirali na kakšen način lahko civilnodružbene organizacije v Sloveniji s pomočjo krepitve civilnega dialoga prispevajo k opolnomočenju različnih družbenih skupini s posebnim poudarkom na mladih. Za zgled lahko vzamemo primer skandinavskih držav, s katerimi smo si podobni v razvitosti sektorja civilne družbe, glede na temeljne značilnosti sektorja in njegovo vlogo v sistemu blaginje. Nasprotno pa se razlikujemo po tem, da imajo v skandinavskem sistemu blaginje civilno družbene organizacije pomembno vlogo kot posredniške strukture oziroma »glasnice« tistih skupin, katerih potrebe ostajajo nezadovoljene, značilna je visoka stopnja civilnega dialoga in civilnodružbene organizacije so dobro integrirane v oblikovanje javnih politik in procese odločanja. V Sloveniji pa nasprotno raziskave kažejo, da imajo civilno družbene organizacije sicer načelno podporo vlade, so celo objavljene v pripravo politik, vendar pa politična raven še vedno ne razume v čem je dejanska vloga civilnodružbenih organizacij in kako lahko prispevajo k družbeni blaginji in koheziji. Smo še vedno v fazi oblikovanja zametka strukture za dejansko izvajanje civilnega dialoga in takoostaja jasno razhajanje med aktivnostjo civilne družbe in njenim vplivom v družbi in državi. S pomočjo analize podatkov civilno družbenega dialoga v Sloveniji, s posebnim poudarkom na vlogi in vplivu mladinskih organizacij, bomo poskušali Slovenijo umestiti v prevladujoči model odnosa med civilnodružbenimi organizacijami in državo ter v tem kontekstu tudi oceniti potencial za opolnomočenje družbene skupine mladih, ki je v zadnjem obdobju prav zaradi neustreznosti nekaterih javnih politik podvržena visoki družbeno-ekonomski deprivaciji.

MATIC KAVČIČ, Zdravstvena fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
matic.kavcic@zf.uni-lj.si

MAJDA PAHOR, Zdravstvena fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
majda.pahor@zf.uni-lj.si

ODNOSNI VPLIVI NA ZDRAVJE V OKVIRU SOSESKE IN SKUPNOSTI

V soseskah živijo ljudje v različnih medsebojnih odnosih. Značilnosti medsebojnih odnosov in značilnosti zdravja so lahko povezane. V članku bomo najprej z empiričnimi podatki opisali stanje na vzorcu, ki predstavlja večstanovanjske sosedске skupnosti v Ljubljani. Nato želimo preveriti, ali so slabi odnosi v skupnosti povezani s slabšim zdravjem. Ugotavljali bomo, ali obstajajo razlike med tistimi z zdravstvenimi težavami in tistimi brez, glede na njihovo opolnomočenost v soseski. Prav tako bomo raziskali morebitno povezanost med raznovrstnimi težavami v sosedski skupnosti in zdravjem njenih prebivalcev. Če izključimo vpliv znanih dejavnikov zdravja, kot sta izobrazba in starost, bi lahko iz preostalih razlik v povezavi z značilnostmi opolnomočenja sklepali na odnosne dejavnike zdravja.

SRNA MANDIČ, Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
srna.mandic@fdv.uni-lj.si

ŠIBKA OSNOVA OPOLNOMOČANJA V SLOVENSKI POPULACIJI IN MEDNARODNA PRIMERJAVA

Opolnomočanje sodi med novejšje koncepte, ki obravnavajo družbeno moč. En od vidikov tega koncepta problematizira neenakost v dostopu do virov moči in se usmerja k načinom krepitev moči skupin in posameznikov, ki so sicer prikrajšani. Poleg tega vidika pa koncept govori tudi o transformativnem potencialu opolnomočanja kot prakse vnašanja inovacij v družbo in to specifičnoma osnovi povezovanja in sodelovanja akterjev. V prispevku najprej obravnavamo nekaj vprašanj, pomembnih za empirično raziskovanje opolnomočanja, glavčina prispevka pa je namenjena mednarodno-primerjalni analizi osnove za opolnomočanje, kot jih na ravni posameznikov beležijo podatki Slovenskega javnega mnenja. Na koncu odpremo vprašanje možnih razlogov za to, da so ti pogoji v slovenski populaciji manj prisotni kot v večini drugih držav.

ZDENKA ŠADL, Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija
zdenka.sadl@fdv.uni-lj.si

DRUŽBENA (NE)ENAKOST SKOZI PERSPEKTIVO EMOCIONALNIH RELACIJ

Prispevek izhaja iz feministično-inspiriranih študij skrbstvenega dela po eni strani in iz novejšega vala raziskav novih oblik dela v post-industrijskih družbah po drugi ter jih obravnava kot spodbuden okvir za oblikovanje novih, manjkajočih kategorij v raziskovanju produkcije in reprodukcije družbene neenakosti ter opolnomočenja.

MARTINA TRBANC, Inštitut RS za socialno varstvo, Ljubljana, Slovenija
martina.trbanc@guest.arnes.si

PROUČEVANJE SOCIALNEGA POLOŽAJA V SLOVENIJI

Na Inštitutu RS za socialno varstvo smo študijo o socialnem položaju v Sloveniji prvič izvedli v letu 2014. Njen namen je bil pripraviti celovit pregled socialnega položaja posameznikov in družin v Sloveniji v letih 2013 in 2014 v primerjavi z njihovim položajem v letih od začetka ekonomske krize oz. tudi pred krizo. V študiji smo uporabili kombinacijo kvantitativnih in kvalitativnih pristopov in podatke na makro, mezzo in mikro nivoju, z namenom podati celovit pregled in opozoriti na spremembe, ki se morda v statističnih podatkih še ne odražajo, jih pa zaznavajo institucije in organizacije, ki prihajajo v stik z ljudmi v stiski. Poleg tega je študija umeščena v policy kontekst, v smislu, da podatke o socialnem položaju povezujemo s politikami in ukrepi zadnjih let in vsaj okvirno ocenjujemo njihove učinke. Pojem socialni položaj v študiji razumemo v povezavi s preučevanjem socialnih neenakosti v družbi oz. neenakosti v kvaliteti življenja ljudi. Pojem smo sicer opredelili predvsem skozi njegove materialne vidike, torej dohodkovni položaj, materialno blaginjo, materialno prikrajšanost, tveganje za revščino in socialno izključenost, ter dejavnike, ki nanj vplivajo, vendar nameravamo v prihodnje več pozornosti nameniti tudi nematerialnim vidikom socialnega položaja. Predstavitev študije se bo osredotočila na ključne ugotovitve in poudarke, ki so se izluščili skozi študijo in se nanašajo na socialni razvoj in spremembe socialne strukture v Sloveniji ter vpliv politik (ukrepov) na to. Hkrati ugotovitve tudi odpirajo nekatera vprašanja glede prihodnjega socialnega razvoja Slovenije in usmeritev socialne politike ter socialne države nasploh.

ŠTUDENSKA SEKCIJA

Moderira: KLEMEN PLOŠTAJNER

Sodelujejo: ELA MEH, MOJCA PAJNIK, ERIK VALENČIČ

Begunska kriza ali kriza Zahoda: Analiza diskurzov, praks in učinkov produkcije beguncev. Medijski in politični diskurz, prakse policije in mejnih režimov, taktike in strategije azilantskih postopkov iz aktivnih subjektov svobodnega gibanja proizvajajo dehumanizirane in objektivizirane begunce, ki so nato v naslednjem koraku dojeti kot nemočna žrtev ali preteča grožnja. Diskurzivni postopki in disciplinarne tehnike proizvodnje ljudi kot beguncev v svojih modusih delovanja spominjajo na prijeme, ki se jih oblastne strukture poslužujejo pri dehumanizaciji vseh marginaliziranih in aktiviranih skupinah. Metode govora in upravljanja z begunci so metode oblasti, ki se hitro selijo po družbi in lahko že naslednji trenutek prijemajo druga telesa, skupine ali družbene podsisteme. Zato bo način govora in razreševanja vprašanja svobodnega gibanja ljudi odločilno vplival na razvoj družb, predvsem pa na potencial in moč polj svobode znotraj njih. V študentski sekciji bomo poskušali misliti ta vprašanja in iskali kritične vpoglede ter analize. Prek skupinskega dialoga bomo premišljali povezave med oblastnim naslavljanjem beguncev in drugih kategorij ljudi. Cilj premišljevanja pa bo predvsem v iskanju načinov zoperstavljanja produkciji objektov iz subjektov.

[illegible]



ISBN 978-961-90202-6-5

